

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 189/21
Luksemburg, 21 października 2021 r.

Wyrok w sprawach połączonych C-845/19 i C-863/19
Okraźna prokuratura – Varna

Trybunał wyjaśnił znaczenie niektórych przepisów dyrektywy w sprawie zabezpieczenia i konfiskaty narzędzi służących do popełnienia przestępstwa i korzyści pochodzących z przestępstwa w Unii Europejskiej

Dyrektywa ta stoi na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu umożliwiającemu konfiskatę, na rzecz państwa, mienia, co do którego podniesiono, że stanowi ono własność osoby innej niż sprawca przestępstwa, jeżeli nie umożliwiono tej osobie wzięcia udziału w charakterze strony w postępowaniu w sprawie konfiskaty tego mienia

Dwaj obywatele bułgarscy („zainteresowani”) zostali skazani za posiadanie, w lutym 2019 r., w Warnie (Bułgaria), bez zezwolenia, w celu ich rozprowadzania, środków odurzających wysokiego ryzyka. W następstwie tego skazania Okraźna prokuratura – Varna (prokuratura okręgowa w Warnie, Bułgaria) wniosła do Okraźhen sad Varna (sądu okręgowego w Warnie, Bułgaria) o orzeczenie konfiskaty kwot pieniężnych znalezionych w ich lokalach mieszkalnych w toku przeszukań.

Na rozprawie przed tym sądem zainteresowani stwierdzili, że zajęte kwoty pieniężne stanowiły własność członków każdej z tych rodzin. Członkowie ci nie uczestniczyli w postępowaniu przed wspomnianym sądem, ponieważ nie umożliwia im tego prawo krajowe. Sąd ten odmówił orzeczenia przepadku wspomnianych kwot pieniężnych, ponieważ przyjął, że przestępstwo, za które skazano zainteresowanych, nie jest przestępstwem generującym korzyści majątkowe. Ponadto, o ile istnieją dowody na to, że zainteresowani sprzedawali środki odurzające, o tyle nie byli oni ścigani, ani nie zostali skazani za takie przestępstwo. Prokuratura okręgowa w Warnie zaskarżyła ten wyrok, podnosząc, że w ramach stosowania odnośnych przepisów krajowych wspomniany sąd nie uwzględnił dyrektywy 2014/42¹.

W tych okolicznościach sąd krajowy zadał Trybunałowi pytania dotyczące konieczności istnienia sytuacji transgranicznej dla celów zastosowania dyrektywy 2014/42, zakresu konfiskaty przewidzianej w tej dyrektywie, a także zakresu prawa do skutecznego środka prawnego przyznanego osobie trzeciej, podnoszącej, lub co do której podniesiono, że jest ona właścicielem mienia stanowiącego przedmiot konfiskaty. W ogłoszonym dzisiaj wyroku Trybunał orzekł zatem w przedmiocie kwestii istotnych dla określenia zakresu stosowania dyrektywy 2014/42 oraz wykładni niektórych z jej kluczowych pojęć.

Ocena Trybunału

W pierwszej kolejności Trybunał stwierdził, że **posiadanie środków odurzających dla celów ich rozprowadzania jest objęte zakresem stosowania dyrektywy 2014/42, nawet wówczas gdy wszystkie okoliczności związane z popełnieniem tego przestępstwa ograniczają się do terytorium jednego państwa członkowskiego**. Zgodnie z traktatem FUE² takie przestępstwo jest bowiem objęte jedną ze wskazanych w tym traktacie dziedzin szczególnie poważnej przestępczości o wymiarze transgranicznym. W konsekwencji prawodawca Unii jest właściwy do

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/42/UE z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie zabezpieczenia i konfiskaty narzędzi służących do popełnienia przestępstwa i korzyści pochodzących z przestępstwa w Unii Europejskiej (Dz.U. 2014, L 127, s. 39).

² Artykuł 83 ust. 1 TFUE.

przyjęcia norm minimalnych odnoszących się do określania przestępstw oraz kar w tej dziedzinie, przy czym właściwość ta obejmuje również sytuacje, w których okoliczności związane z popełnieniem konkretnego przestępstwa ograniczają się do terytorium jednego państwa członkowskiego.

W drugiej kolejności Trybunał stwierdził, że w dyrektywie 2014/42 nie przewidziano tylko konfiskaty mienia stanowiącego korzyść majątkową wynikającą z przestępstwa, za które skazano sprawcę, **lecz dotyczy ona również konfiskaty mienia należącego do tego sprawcy, co do którego sąd krajowy rozpatrujący sprawę jest przekonany, że pochodzi ono z innej działalności przestępczej**. Takie konfiskaty powinny jednak być przeprowadzane z poszanowaniem gwarancji przewidzianych w tej dyrektywie³ oraz pod warunkiem, że przestępstwo, za które skazano tego sprawcę, wskazano wśród przestępstw wymienionych w tej dyrektywie⁴, i że popełnienie tego przestępstwa może skutkować uzyskaniem, w sposób bezpośredni lub pośredni, korzyści majątkowej.

W odniesieniu do pierwszego rodzaju konfiskaty, niezbędne jest, by korzyść, co do której wniesiono o konfiskatę, **wynikała z przestępstwa, ze które prawomocnie skazano sprawcę**.

Odnosnie do drugiego przypadku, odpowiadającego konfiskacie rozszerzonej⁵, Trybunał wyjaśnił, po pierwsze, że aby określić, czy z danym przestępstwem może być związana korzyść majątkowa, **państwa członkowskie mogą brać pod uwagę sposób działania, na przykład to, czy przestępstwo zostało popełnione w ramach przestępczości zorganizowanej lub z zamiarem uzyskiwania stałych dochodów z przestępstw**⁶. Po drugie, przekonanie sądu krajowego o tym, że mienie pochodzi z działalności przestępczej **powinno opierać się na okolicznościach sprawy, w tym konkretnych okolicznościach faktycznych i dostępnych dowodach**⁷. W tym względzie sąd ten może w szczególności uwzględnić istniejącą dysproporcję między wartością rozpatrywanego mienia a legalnymi dochodami skazanej osoby⁸.

Wreszcie, w odniesieniu do konfiskaty mienia osób trzecich⁹, zakłada ona, że **ustalono istnienie przekazania mienia przez podejrzanego lub oskarżonego osobom trzecim lub nabycia tego mienia przez osoby trzecie od podejrzanego lub oskarżonego, a także wiedzy tej osoby trzeciej o tym, że wspomniane przekazanie lub nabycie miało na celu uniknięcie konfiskaty**.

W trzeciej kolejności Trybunał orzekł, że dyrektywa 2014/42, rozpatrywana w związku z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, **stoi na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu zezwalającemu na konfiskatę na rzecz państwa mienia, co do którego podniesiono, że należy ono do osoby innej niż sprawca przestępstwa, jeżeli nie umożliwiono tej osobie wzięcia udziału w charakterze strony w postępowaniu w sprawie konfiskaty tego mienia**. Dyrektywa ta nakłada bowiem na państwa członkowskie obowiązek przyjęcia niezbędnych środków w celu zapewnienia osobom, w odniesieniu do których stosuje się środki przewidziane w tej dyrektywie – w tym osobom trzecim podnoszącym lub w odniesieniu do których podniesiono, że są one właścicielami mienia, o którego konfiskatę wniesiono – **prawa do złożenia skutecznego środka zaskarżenia oraz do rzetelnego procesu sądowego w celu umożliwienia im korzystania z przysługujących im praw**¹⁰. Ponadto, we wspomnianej dyrektywie przewidziano szereg szczególnych gwarancji w celu zapewnienia praw podstawowych takich osób trzecich. Wśród tych gwarancji wskazano **prawo dostępu do adwokata w toku całego postępowania w sprawie konfiskaty**¹¹, obejmujące w sposób oczywisty prawo do wysłuchania

³ Artykuł 8 ust. 8 dyrektywy 2014/42.

⁴ Artykuł 5 ust. 2 dyrektywy 2014/42.

⁵ Artykuł 5 dyrektywy 2014/42.

⁶ Motyw 20 dyrektywy 2014/42.

⁷ Motyw 21 dyrektywy 2014/42.

⁸ Artykuł 5 ust. 1 dyrektywy 2014/42.

⁹ Artykuł 6 dyrektywy 2014/42.

¹⁰ Artykuł 8 ust. 1 dyrektywy 2014/42.

¹¹ Artykuł 8 ust. 7 dyrektywy 2014/42.

tych osób trzecich w ramach tego postępowania, w tym prawo do podniesienia, że są one właścicielami mienia, którego dotyczy konfiskata¹².

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

¹² Artykuł 8 ust. 9 dyrektywy 2014/42.